

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 571/2015-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. septembra 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ludmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosa predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], adresa doručenia [REDAKOVANÉ], ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Cb 240/2002 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 186/2013, 2 Cob 187/2013, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. februára 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], adresa doručenia [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), opravená v časti priznania úhrady trov právneho zastúpenia podaním doručeným ústavnému súdu 24. apríla 2014, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Cb 240/2002 (ďalej aj „napadnuté konanie

okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 186/2013, 2 Cob 187/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie krajského súdu“).

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že «Okresný súd Bratislava V. v Bratislave dňa 15. 1. 2013 pod sp. zn. 23 Cb 240/2013 rozhodol tak, že môj návrh zamietol.

Krajský súd v Bratislave dňa 29. 10. 2013 pod sp. zn. 2 Cob/186/2013 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a potvrdil aj uznesenie Okresného súdu Bratislava V. zo dňa 29. 4. 2013. Rozhodnutie súdu nadobudlo právoplatnosť dňom 3. 12. 2013.

Návrhom podaným na súd dňa 17. 7. 1996 som sa domáhal zaplatenia finančnej čiastky od odporcov za tovar, ktorý bol mojím vlastníctvom a ktorý odporcovia bez môjho súhlasu a bez súhlasu svedkyne [REDACTED] preniesli z mojej predajne do svojich prenajatých priestorov.

Odporca v prvom rade na pojednávaní konanom dňa 14. 3. 2011 vypovedal: „dali sme súhlas na presun jeho tovaru (tovaru navrhovateľa) do nášho priestoru, zadné schodisko. Tento presun sa realizoval v časovom úseku po 5. 6. 1994“.

Všetko, čo vlastnícky patrilo mne, zmizlo, tovar i časť dokladov. Okrem mňa nesmel nikto disponovať s tovarom, ktorý bol mojím vlastníctvom.

Odporcovia bez právneho dôvodu si tovar ponechali, neprejavili ochotu mi ho vrátiť, predávali ho, a tak sa bezdôvodne obohatili. Od roku 1996 doteraz mi nezaplatili za tovar žiadnu finančnú čiastku.

Práve preto som sa domáhal na nezávislom a nestrannom súde svojho práva.

Súd porušil ustanovenie č. 46 Ústavy SR, pretože od podania môjho návrhu na súd nebol nestranný. Nastali prieťahy v konaní, čo konštatoval aj Ústavný súd SR (sp. zn. II. ÚS 187/2011, pozn.). Zaujatosť súdu spočívala v tom, že súdne konanie bolo vedené tak, ako mne preukázať, že neviem dokázať vlastníctvo odcudzeného tovaru. Moje vlastníctvo dokazuje:

- výpoveď odporcu v prvom rade na pojednávaní konanom dňa 14. 3. 2011, že keď presunuli tovar do svojich priestorov, nemali pochybnosti o mojom vlastníctve.

- výpoveď svedkyne [REDACTED]

- doklady faktúr, potvrdenia o zaslaní tovaru, ktoré súd od svedkyne neprijal
- špecifikácia tovaru vyplýva zo zápisu
- inventúra (dňa 5. 6. 1994).».

V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Okresný súd Bratislava V v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 240/2002 a Krajský súd v Bratislave pod sp. zn. 2 Cob/186/2013, 2 Cob/187/2013 porušil základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, porušil právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR.

2. [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 20.000 €, ktoré sú povinné vyplatiť Okresný súd Bratislava V v Bratislave a Krajský súd v Bratislave spoločne a nerozdielne k jeho rukám do jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu. Alternatívne navrhujeme vyplatenie finančného zadosťučinenia rozdeliť medzi uvedené súdy.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume... 3 170,97 Eur..., ktorú je povinný Okresný súd Bratislava V a Krajský súd v Bratislave vyplatiť na účet [REDAKOVANÉ] – [REDAKOVANÉ] do jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu.“

Primerané finančné zadosťučinenie sťažovateľ žiada „ako prostriedok mojej psychickej ujmy spôsobenej dlhými rokmi mojej právnej neistoty a finančnej ujmy, ktorá mi je naďalej pôsobená tým, že som zaviazaný zaplatiť trovy konania odporcu, hoci on konal v rozpore s ústavnými právami. Súd nezohľadnil ani dôvody osobitého zreteľa, že moje právo bolo opodstatnené, odporca ho nenamietol, len využil názor súdu, ktorý mi neposkytol ochranu môjho vlastníckeho práva“, avšak porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v sťažnosti nenamieta.

II.

V záujme spresnenia a objektivizovania skutočností uvedených v sťažnosti (sťažovateľ nie je v konaní o sťažnosti zastúpený advokátom) si ústavný súd vyžiadal z krajského súdu spis okresného súdu sp. zn. 20 Cb 240/2002 (na ktorom sa podľa zistenia ústavného súdu spis okresného súdu nachádzal; bol doručený krajskému súdu 9. februára 2015), ako aj zberný spis krajského súdu týkajúci sa konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 4 Cob 31/2015, v ktorom sa rozhoduje/rozhodovalo o odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu č. k. 20 Cb 240/2002-477 z 18. septembra 2014, ktorým okresný súd sťažovateľovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov.

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 20 Cb 240/2002 ústavný súd zistil, že okresný súd rozsudkom č. k. 23 Cb 240/2002-387 z 15. januára 2013 návrh sťažovateľa zamietol a uložil mu zaplatiť náhradu trov konania odporcovi v 1. rade v sume 2 817,03 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku (odporcovi v 2. rade náhradu trov okresný súd nepriznal). Sťažovateľ sa proti obidvom výrokom rozsudku odvolal.

Okresný súd žiadosti sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov uplatnenej na pojednávaní 15. marca 2013 uznesením č. k. 20 Cb 240/2002-403 z 29. apríla 2013 nevyhovel a sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov mu nepriznal.

Krajský súd rozsudkom č. k. 2 Cob 186/2013-429, 2 Cob 187/2013 z 29. októbra 2013 rozsudok okresného súdu č. k. 23 Cb 240/2002-387 z 15. januára 2013 a uznesenie okresného súdu č. k. 20 Cb 240/2002-403 z 29. apríla 2013 potvrdil. Sťažovateľovi uložil povinnosť zaplatiť odporcovi v 1. rade trovy odvolacieho konania pozostávajúce z náhrady trov právneho zastúpenia v sume 353,94 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku krajského súdu (odporcovi v 2. rade krajský súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal). Rozsudok okresného súdu č. k. 23 Cb 240/2002-387 z 15. januára 2013 a uznesenie okresného súdu č. k. 20 Cb 240/2002-403 z 29. apríla 2013 v spojení

s rozsudkom krajského súdu č. k. 2 Cob 186/2013-429, 2 Cob 187/2013 z 29. októbra 2013 nadobudli právoplatnosť 3. decembra 2013.

V nadväznosti na nadobudnutie právoplatnosti uznesenia okresného súdu č. k. 20 Cb 240/2002-403 z 29. apríla 2013 (3. decembra 2013) okresný súd uznesením č. k. 20 Cb 240/2002-433 z 20. januára 2014 (právoplatným 10. mája 2014) uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie proti rozsudku okresného súdu z 15. januára 2013 v sume 708 €. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 30. apríla 2014 podanie označené ako „*odvolanie proti uzneseniu o oslobodení od súdnych poplatkov vo veci 20 Cb 240/2002-433*“, ktoré okresný súd posúdil ako žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov a uznesením č. k. 20 Cb 240/2002-477 z 18. septembra 2014 rozhodol tak, že sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal. O odvolaní proti tomuto uzneseniu rozhodol krajský súd uznesením č. k. 4 Cob 31/2015-483 z 25. júna 2015 tak, že uznesenie č. k. 20 Cb 240/2002-477 z 18. septembra 2014 potvrdil. Sťažovateľovi bolo doručené 20. júla 2015 a zároveň týmto dňom nadobudlo aj právoplatnosť.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má svoj základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad

aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Z obsahu sťažnosti v spojení s navrhovaným petitom na rozhodnutie vyplýva, že sťažovateľ nesúhlasí s rozhodnutiami (okresného súdu a krajského súdu) vo veci samej vydanými v označených konaniach a s uzneseniami okresného súdu týkajúcimi sa rozhodovania o jeho oslobodení od súdnych poplatkov, a preto namieta neposkytnutie náležitej súdnej ochrany jeho vlastníctvu a nestrannosť konajúcich súdov.

1. K postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Cb 240/2002 a rozhodnutiam vydaným v tomto konaní

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Proti napadnutému rozsudku a uzneseniam okresného súdu a postupu, ktorý predchádzal ich vydaniu, podal sťažovateľ odvolania, o ktorých bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaniach sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto odmietol túto časť sťažnosti sťažovateľa pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 186/2013, 2 Cob 187/2013 a rozsudku z 29. októbra 2013 vydanému v tomto konaní

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd považoval za potrebné z hľadiska limitov ústavnej kontroly rozhodnutí všeobecných súdov poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov

viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti o. i. skúmal, či táto nie je zjavne neopodstatnená.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu, alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Krajský súd rozsudok č. k. 2 Cob 186/2013-429, 2 Cob 187/2013 z 29. októbra 2013, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 23 Cb 240/2002-387 z 15. januára 2013 a uznesenie okresného súdu č. k. 20 Cb 240/2002-403 z 29. apríla 2013, odôvodnil takto:

„... Odvolací súd preskúmal rozsudok a napadnuté uznesenie podľa § 212 ods. 1 O. s. p., prejednal odvolania žalobcu podľa § 214 ods. 2 O. s. p. bez nariadenia pojednávania, keď termín verejného vyhlásenia rozsudku bol oznámený na úradnej tabuli súdu dňa 09. 10. 2013 a dospel k záveru, že tieto odvolania nie sú dôvodné.“

a) K rozhodnutiu vo veci samej uviedol:

«Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že po čiastočnom späťvzatí žaloby bol predmetom sporu nárok žalobcu na zaplatenie sumy 355.594,- Sk s príslušenstvom a to: 347.394,- Sk za odcudzený tovar a ušlý zisk a 8.200,- Sk za reklamu a časť zariadenia.

Písomným podaním doručeným súdu dňa 5. 4. 2011 žalobca špecifikoval svoj nárok ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, keď uviedol, že žalovaní si ponechali všetok tovar patriaci žalobcovi a tým sa bezdôvodne obohatili. Domáhal sa zaplatenia žalovanej sumy titulom vydania bezdôvodného obohatenia, pričom výška peňažnej náhrady musí zodpovedať ekonomickej hodnote bezdôvodného obohatenia v čase jeho získania.

Predmetným písomným podaním teda žalobca dostatočne jasne kvalifikoval svoj nárok ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Napriek tomu súd prvého stupňa posudzoval nárok žalobcu aj ako nárok na náhradu škody a aj ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia.

Aj keď súd dospel k správneému záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno preukázania rozhodných skutočností, bolo povinnosťou súdu prvého stupňa najskôr sa vysporiadať s otázkou právnej kvalifikácie. Súd nie je viazaný právnou kvalifikáciou vykonanou účastníkom konania, pre právnú kvalifikáciu sú rozhodujúce skutkové tvrdenia. Vlastník veci sa môže domáhať finančnej náhrady za vec, ak bola získaná protiprávnym konaním z titulu náhrady škody. V prípade, že neprichádza do úvahy zodpovednosť

za škodu, je možné domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia podľa § 451 Občianskeho zákonníka. V prejednávanej veci žalovaní nezískali veci, ktorých finančnú náhradu žalobca požaduje protiprávnym konaním. Medzi účastníkmi konania však nedošlo k platnému uzatvoreniu kúpnej zmluvy, ani k uzatvoreniu zmluvy o komisionálnom predaji, premetom ktorých by bol tovar uvedený v inventúrnom súpise a ktorý zostal v dispozícii žalovaných. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že žalobca v konaní nepreukázal, že je vlastníkom vecí, ktorých zaplatenie požaduje, že všetky zostali v dispozícii žalovaných a nepreukázal výšku bezdôvodného obohatenia.

Žalobca v odvolaní vytkol súdu prvého stupňa, že nezdôvodnil, prečo neuznáva ako dôkaz inventúrny súpis z 5. 6. 1994 a faktúru za vystavený tovar. Keďže inventúrny súpis nebol podpísaný žalovanými a nie je z neho zrejmé, že mal byť podkladom pre uzatvorenie kúpnej zmluvy, resp. iného zmluvného vzťahu, nebolo možné tento dôkaz akceptovať. Taktiež žalobca nepreukázal výšku bezdôvodného obohatenia, nie je zrejmé, či malo ísť o hodnotu vecí, resp. výťažok z predaja. Samotná faktúra nepreukazuje ani vlastníctvo k tovaru ani jeho cenu, v súdnej judikatúre sa nepovažuje za dôkaz o dodaní tovaru a výške jeho ceny, zo strany žalobcu išlo o výzvu na zaplatenie.

V zmysle § 120 ods. 1 O. s. p. bol žalobca v konaní povinný preukázať pravdivosť svojich tvrdení. To znamená, že ho v spore zafažovalo dôkazné bremeno, ktoré „neuniesol“ a preto nemohol byť v konaní úspešný.

Napadnuté rozhodnutie bolo správne aj v časti náhrady trov konania, ktoré súd prvého stupňa priznal podľa zásady úspechu v konaní. Žalobca neuviedol žiadne také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali nepriznanie náhrady trov konania úspešnému účastníkovi v spore.»

b) K nevyhoveniu žiadosti sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov uviedol:

„Odvolací súd prejednal aj odvolanie žalobcu proti uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov a dospel k záveru, že nie je dôvodné.

Odvolací súd sa stotožnil podľa § 219 ods. 2 O. s. p. s odôvodnením napadnutého uznesenia. Na zdôraznenie správnosti uznesenia a k odvolacej námietke žalobcu uvádza, že skutočnosť, že žalobca byt predal, nie je dôvodom na priznanie oslobodenia od súdnych

poplatkov. Naopak táto skutočnosť znamená, že žalobca nadobudol finančné prostriedky a nijakým spôsobom nepreukázal, že všetky použil na splatenie dlhov. Žalobca teda nepreukázal, že jeho majetkové pomery odôvodňujú oslobodenie od súdnych poplatkov a keďže v konaní nebol úspešný, nie je splnená ani druhá podmienka na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Podľa § 138 ods. 1 O. s. p. veta prvá, musia byť na priznanie oslobodenia splnené kumulatívne obidve podmienky a to, že to odôvodňujú majetkové pomery účastníka a nejde o bezúspešne bránenie práva.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p. Žalovanému v 1. rade, ktorý bol v odvolacom konaní úspešný, priznal náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 353,94 Eur (1 právny úkon vyjadrenie k odvolaniu pri sadzbe 287,14 Eur + 7,18 Eur paušál + DPH). Žalobca je povinný zaplatiť žalovanému v 1. rade trovy odvolacieho konania v súlade s § 149 ods. 1 O. s. p. k rukám jeho právneho zástupcu. Žalovanému v 2. rade trovy odvolacieho konania nevznikli.“

V nadväznosti na námietky sťažovateľa smerujúce proti napadnutému rozsudku krajského súdu ústavný súd poukázal na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

V súlade s uvedeným ústavný súd uvádza aj podstatu argumentov/záverov uvedených v odôvodnení

a) rozsudku okresného súdu č. k. 23 Cb 240/2002-387 z 15. januára 2013, na základe ktorých zamietol návrh sťažovateľa:

„Navrhovateľ si podľa uvedeného v súdnom konaní uplatnil peňažný nárok vo výške 11.803,56,- Eur a to ako nárok na náhradu škody, neskôr v podaní zo dňa 5. 4. 2011 titulom vydania bezdôvodného obohatenia...

Základnými predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu sú:

- a) porušenie právnej povinnosti,*
- b) existencia škody,*
- c) príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou,*
- d) zavinenie...*

Porušenie právnej povinnosti spočíva v existencii takeho úkonu, ktorý je v rozpore s objektívnym právom. K porušeniu právnej povinnosti môže dôjsť buď protiprávnym konaním, alebo opomenutím toho, čo malo byť v súlade s právom vykonané. Uskutočnený úkon je protiprávny vtedy, ak v súvislosti s ním došlo k porušeniu právnej povinnosti, ktorá vyplýva zo všeobecne záväzných právnych predpisov a iných noriem, ktoré mal škodca zachovávať, zo zmlúv alebo iných právnych úkonov.

Pod pojmom škody treba rozumieť ujmu, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného a ktorá je objektívne vyjadriteľná peniazmi ako všeobecným ekvivalentom.

Rozoznávame skutočnú škodu a ušlý zisk. Pod skutočnou škodou treba rozumieť zmenšenie majetku poškodeného (prípadne náklady potrebné na to, aby sa dosiahol predchádzajúci stav).

Pod ušlým ziskom treba rozumieť to, čo by poškodený mohol získať, nebyť vzniku škody.

Príčinná súvislosť, ako jedna zo zákonných požiadaviek vzniku zodpovednosti za škodu musí byť vzťah príčiny a následku. Existencia príčinnej súvislosti musí byť v každom konkrétnom prípade preukázaná, nemožno ju len predpokladať.

Zavinenie má vzťah subjektívny, pretože znamená psychický vzťah škodcu k protiprávnemu úkonu a ku škode. Pri zavinení z nedbanlivosti sa zavinenie predpokladá, občiansko-právna úprava vychádza z prezumpcie zavinenia, to neplatí pre zavinenie úmyselné, ani pre hrubú nedbanlivosť. Občiansky zákonník umožňuje zbaviť sa zodpovednosti – exkulpáciu, pričom škodca musí preukázať existenciu takých okolností,

z ktorých možno spoľahlivo vyvodiť, že škode nemohol zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré bolo možné od neho objektívne požadovať.

... V konaní navrhovateľ nepreukázal skutočnú škodu, ani ju explicitne nevyčíslil.

... Navrhovateľ nepreukázal, že by bol vlastníkom uvedeného tovaru, nepreukázal jeho hodnotu v čase vzniku škody.

Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov...

Tak ako v prípade nároku uplatneného titulom náhrady škody ani v prípade nároku titulom bezdôvodného obohatenia navrhovateľ nepreukázal vlastnícke práva k majetku a ani výšku, o ktorú sa odporcovia údajne bezdôvodne obohatili.

Vzhľadom ku skutočnosti, že navrhovateľ neunesol procesnú zodpovednosť účastníka konania za preukázanie svojich tvrdení, súd vyhodnotil vec v jeho neprospech a návrh zamietol.

Jediným dôkazným prostriedkom ktorým preukazoval navrhovateľ vlastníctvo k tovaru bol inventúrny súpis zásob s dátumom 5. 6. 1994, ktorý nebol potvrdený odporcami.

Navrhovateľ poukazoval na ručne písanú verziu inventúrneho súpisu zásob s podpismi odporcov, avšak týmto dokladom nedisponoval žiaden z účastníkov konania.“

b) uznesenia okresného súdu č. k. 20 Cb 240/2002-403 z 29. apríla 2013, na základe ktorých nevyhovelo žiadosti sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov:

„... Podľa § 138 ods. 1 zák. č. 99/1963 O. s. p. na návrh môže súd priznať celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešne uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie od súdnych poplatkov na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Ako vyplýva z citovaného zákonného ustanovenia, aby účastníkovi mohlo byť priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, musia byť súčasne splnené dve zákonné podmienky. Prvou podmienkou sú majetkové pomery účastníka, ktoré musia odôvodňovať priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Druhou podmienkou, ktorú súd pri oslobodzovaní od súdneho poplatku berie do úvahy je, či u účastníka nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešne uplatňovanie alebo bránenie svojho práva.

Súd pri skúmaní majetkových pomerov navrhovateľa zistil, že oslobodenie od súdnych poplatkov nie je dôvodné. Súdny poplatok za odvolanie predstavuje sumu vo výške 708,- Eur. Navrhovateľ má byt, ďalej pozemky v lukratívnej

asti Bratislavy –katastrálne územie Staré mesto, Heydukova 31. Súdu neuviedol, či mu bolo priznaný invalidný dôchodok alebo nie. Z výpisu z účtu z 31. 08. 2012 vedenom vo [REDAKOVANÉ] je zrejmé, že byt opäť prenajíma s nájomným vo výške 620,- Eur, ďalej že na tom účte boli uskutočnené vklady vo výške 2.995,- Eur a výbery vo výške 2.963,02 Eur. Súd prihliadal aj na skutočnosť, že navrhovateľ je značne zadĺžený svojej matke, avšak vychádzajúc z pohybov na jeho účte, ktoré sú nadštandardné, ako aj z jeho majetkových pomerov (byt, lukratívny pozemok) vyplýva, že navrhovateľ môže uhradiť súdny poplatok za odvolanie.

Čo sa týka splnenia druhej podmienky na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov súd vychádzal z rozsudku tunajšieho súdu 20 Cb/240/2002-387 zo dňa 15. 01. 2013, ktorým bol návrh zamietnutý a má za to, že táto podmienka nie je splnená.

Keďže nie je splnený ani jedna z dvoch kumulatívnych podmienok na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, súd za použitia citovaného ustanovenia zákona rozhodol tak, že navrhovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal. “

Ústavný súd zastáva názor, že argumentáciu krajského súdu možno považovať za dostatočnú a presvedčivú. Nemožno teda dospieť k záveru, podľa ktorého by jeho rozhodnutie malo byť arbitrárne či zjavne neodôvodnené, t. j. také, ktoré by bolo založené na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Na uvedenom závere nič nemení

okolnosť, že sťažovateľ je iného názoru. Jeho odlišný právny názor totiž nemôže sám osebe bez ďalšieho zakladať porušenie práv podľa označených článkov ústavy a dohovoru.

Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 20 ods. 1 ústavy, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

3. K namietanej nestrannosti konajúcich súdov v napadnutých konaniach

Súčasťou základného práva na súdnu ochranu garantovaného v čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo na nestranný súd. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta nestrannosť konajúcich súdov, avšak v sťažnosti neuvádza žiadne právne relevantné argumenty na podporu podľa svojho tvrdenia. Jediným argumentom je jeho nesúhlas s rozhodnutiami všeobecných súdov.

V sťažnosti tiež neuvádza, či využil právne prostriedky na ochranu tohto svojho práva, ktoré má v systéme všeobecných súdov podľa Občianskeho súdneho poriadku [napr. uplatnenie námietky zaujatosti podľa § 15a, využitie inštitútu dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. g)]. Vychádzajúc zo subsidiárnej právomoci ústavného súdu, nevyužitie týchto prostriedkov právnej ochrany zakladá dôvod na odmietnutie tejto časti sťažnosti pre neprípustnosť. Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd odmietol túto časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Absencia právne relevantného odôvodnenia tejto časti sťažnosti navyše zakladá dôvod na jej odmietnutie aj pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2015